

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabensminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Mir!

Boljšega in lepšega pač ni nič v človeškem življenju, nego je ljubi mir. Mir srea pri posameznih ljudeh, mir v družini in mir v javnem državljskem življenju je glavni pogoj za naravno in vstrajno pospeševanje duševnega in gmotnega blagra tako posameznih ljudi kakor vsega ljudstva.

Če to pomislimo, tedaj se ne bomo čudili, zakaj da so angelji pri rojstvu Zveličarjevem peli: „Slava Bogu na višini in mir ljudem na zemlji“, in zakaj da je po svojem vstajenju Jezus svoje učence pozdravil z besedami: „Mir z vami!“

Namen njegovega včlovečenja, učenja in trpljenja je namreč bil, zavrženemu ljudstvu pripraviti mir, kakoršnega mu svet ne more dati: mir z Bogom, mir z bližnjimi in mir s samim seboj.

Sredstvo v dosego tega mira pa je Kristusov nauk, njegova sv. vera, katero hrani in uči katoliška cerkev. Čim bolj se ljudje držijo sv. katoliške vere, tim lepši mir vlada med njimi, čim manj pa za sv. vero marajo, tim več je med njimi nemira in prepira. Te resnice mi pač ni treba z drugimi dokazi potrjevati, nego da opozorim blagovoljne čitatelje na družinske in državne razmere sedanjega časa. Med državami, med narodi, med družinami in posameznimi ljudmi je veliko nemira in prepira, in kdor hoče temu vzroke iskati, ne bode našel drugega prvotnega vzroka, nego pomanjkanje krščanskega mišljenja in življenja, pomanjkanje žive vere.

Zakaj se tedaj vzdiguje država zoper državo, zakaj vstaja narod zoper narod, zakaj je toliko prepira med družinami in posameznimi ljudmi? Zato, ker ljudem manjka žive vere ter se nečejo držati glavnega krščanskega načela: „Kar ti nečeš, da bi drugi tebi storili, tega tudi ti drugim ne stori.“

Kar te dni kat. cerkev vernim s prižnice

oznanja, to torej tudi mi svojim čitateljem prav iz srea želimo: „Mir z vami!“ Mir in zadovoljnost želimo posameznim, mir in edinost družinam, mir in medsebojno spoštovanje narodom in — kar bo nasledek tega — zadovoljnost in srečo vsem.

Vem sicer, da bo ta želja ostala — želja, ker premalo ljudi goji to željo po ljubem miru, in sicer zato, ker jih je premalo, zlasti v odločujočih krogih, ki bi bili prešinjeni s pravim krščanskim duhom.

Vendar ko to pišem, imam to tolažbo, da naše verno, nepokvarjeno ljudstvo v obče ljubi in želi krščanski mir, in le nekatere popačene osebe in večinoma med naše ljudstvo naseljeni tuji motijo ta ljubi krščanski mir, — tuji, ki so s tujim denarjem prinesli tuje šege in tuje nazore, in s tem nemir in prepir med naše mirno ljudstvo. In ako se ti ljudje še vsilijo ljudstvu za njihove zastopnike, potem zanesejo oni prepir v ljudska zastopništva in od ondot med različne narode po celi državi.

Ako hočemo tedaj ljubi mir in ž njim zadovoljnost in srečo, moramo se prepirljivih in nevernih ljudi izogibati in zlasti za svoje zastopnike takih ljudi nikoli ne voliti.

Volitve za državni zbor se nam spet bližajo. Sklenite torej že danes v svojem sreu, da hočete svoj glas pri teh volitvah dati le miroljubnim krščanskim možem; zlasti vi, štajerski Slovenci! odločite se že zdaj zato, da bote le tiste može volili, ktere bodo vam vaši resnični prijatelji v „Slov. Gospodarji“ priporočali; kajti tisti gospodje bodo zanesljivo delali vedno za mir in srečo svojih volilcev in za srečo in blagor naše mile domovine — Avstrije.

O braternali Matere Božje 7 žalostij v Celji.

„Bolečin svoje matere ne pozabi.“ (Sir. 7, 29.) — po teh besedah sv. Duha so se gotovo ravnali prebivalci Celjskega mesta in so

sednih krajev, da so že v starodavnih časih slavno braterno M. B. 7 žalostij vpeljali. Družbeniki te bratovščine se namreč vsaki dan z 1 Oče našem in 1 Češčno Marijo žalostni M. B. priporočajo, in njo za pomoč o smrtni uri prosijo. Po vsi Štajerski deželi, zlasti pa v Lavantinski škofiji, šteje braterna mnogo družbenikov. Radi prihajajo v prijazno, farni cerkvi Celjski prizidano kapelico žalostne Matere Božje, in tam po besedah sv. Duha „V svoje srce me zakrij“ (Vis. p. 8, 6.) v tužnih urah hladnega tolažila v ranjenem Marijinem srcu iščejo. — Posebno pa je vsaki cvetni petek kapelica od ranega jutra skoraj skoz celi dan z družbeniki in drugimi čistilci M. B. prenapolnjena. Ta cvetni petek je namreč glavni praznik bratovščine, in se kolikor mogoče, slovesno obhaja. V posebnem govoru se družbenikom, kojih je večina navzočih, o stanju braterne poroča. Tako je imela bratovščina tudi na letošni cvetni petek — to je 27. sušca — slovesno sv. opravilo s primernim govorom. P. n. družbenikom, ki niso navzoči bili, se sledeče naznanja:

V preteklem braternskem letu, namreč od lanskega cvetnega petka do letošnjega, je, kolikor se je zvedeti dalo, 12 udov odmrlo; izmed teh jih je 7 v Celjski župniji, 5 pa zvanaj stanovalo. Za vsakim posebej se je iz lece oznaniilo in služilo mrtvaško sv. opravilo. Razun tega so se skoz celo leto o petkih v žal. kapeli vsled braternih pravil za vse med letom odmrle družbenike sv. meše opravljale.

Dne 4. novembra je bilo mrtvaško sv. opravilo za vse rajne družbenike. — Imetje braterne znaša 1051 fl. 10 kr., in je v Celjski hranilnici vloženo. Ta svota se je v primeri z drugimi leti zato zdatno pomnožila, ker je neki (neimenovan) družbenik 100 fl. daroval. Naj se še tukaj omeni posebna dobrota ali milost, koja se je bratovščini v preteklem letu podelila. Sv. Oče Leo XIII. so namreč dne 15. majnika odločiti blagovolili, da je altar žal. kapele v Celju za vselej privilegiran, in da je vsaka duša v vicah, za katero se pri tem altarju sv. meša služi, popolnega odpustka deležna. Gotovo neprecenljiva dobrota!

P. n. udje, ki še lanske ali še dalje zaostale letnine niso odrajtali, se uljudno prosijo, da njo ali osebno prinesejo, ali pa po poštni nakaznici pošljejo. Od vmrlih družbenikov pa naj sorodniki bratersko knjižico izročijo, da se za nje mrtvaško sv. opravilo služiti in na njih mesto novi udje vpisati zamorejo. — Če je kdo znabiti o kaki bratarnski zadevi v dvomu, naj se oglasi, in hitro se mu bo s pojasnilom postreglo.

V Celju meseca sušca 1885.

Anton Šlander,
vikar in voditelj braterne.

Gospodarske stvari.

Kako treba krompir saditi in pridelovati.

II. Tudi obdelovanje zemljišča je včasih pomanjkljivo, in ne redkokrat se primeri, da se strnišča še le spomladi preorjejo ali prekopljejo in tako krompir v na novo prebrneno zemljo posadi. To je na vsak način krivo. Krompir zahteva globoko, dobro pripravljeno, rahlo zemljo in zato se mora že v jesen polje za krompir globoko preorati ali prekopati in spomladi najmanj še enkrat prst preobrniti.

Sadi se krompir v nekterih krajih prezgodaj. Prezgodnje sadenje nima ne le nobene koristi, marveč v mnogih slučajih še škode. Le po suhih, toplih in mrazov dobro zavarovanih legah se more svetovati krompir rano saditi. V težki, mokrotni in mrzli zemlji gre krompir še le v drugi polovici aprila ali v začetku maja, ko je zemlja že dosti pregreta, saditi. Še le, ko je zemlja že na 10° Celsija razgreta, krompir začne poganjati, zato je brez koristi krompir prej v zemljo polagati. Tudi se ne sme v nemar puščati, da krompirjeve mladike že pri mrazu od 1° Celsija pozebejo; zato je v krajih, kjer so še pozne slane in mrazovi na dnevnem redu, rano posajanje krompirja zelo nevarno, in bi se ne smelo goditi.

Mnogo se greši pri izbiranju in ravnanju s semenom. Za seme bi se morali le popolnoma izraščeni, zdravi gomolji jemati. Žal, da se v mnogih slučajih ravno nasprotno godi. Posebno pa se pogosto primeri, da se krompir, ki je že močno razcimljen in kateremu so se cime potrgale, za seme vzame. Taki gomolji so že velik del svoje redivne moči izgubili in dajejo potem navadno tudi slabejše obrodke. Drugače je stvar, ako se slabo razcimljen krompir v že dobro razgreto zemljo polaga. Tu se rast in tudi zrelost krompirja pospešuje in tudi obilnost obrodka se pomnoži.

Celi gomolji so za posajanje boljši od razrezanih. Kdor jih pa reže, naj tako narezano seme nekoliko dni na suhem pusti, da se narezi nekoliko posuše in zacelijo. Naj se razrezan krompir z pepelom ali malcem potrosi; to mnogo pomaga v zacelitev narezkov.

Velika hiba je dalje tudi ta, da se seme ne menjava. Brž ko krompirjev obródek začne pojemati in brž ko njihova dobrota ponehava, zlasti pa če začne krompir bolezni napadati, se mora seme premenjati. Kaj takega pa mali kmetovalec prav redkokdaj stori. Semenski gomolji se v mnogih gospodarstvih celo ne premenjajo in na navedene okolnosti se celo nič ne porajta.

So gospodarstva, v katerih se skozi 20 in več let seme vedno le iz domačega pridelka jemlje in kjer se na premenjavo semena še po-

misli ne. In vendar je premenjava semena pri krompirju ravno tako potrebna, kakor pri drugih rastlinah.

Mnogokrat se greši tudi pri izbiranju sorte. Mnogo je gospodarstev, v katerih se le pozne sorte sadijo. To pa zaradi tega, ker jih imajo za bolj rodovitne, bolj močnate in tudi za bolj trpežne od ranih krompirjevih sort. Res imajo pozne sorte večidel vse te lastnosti, vendar pa se na drugi strani ne sme v nemar puščati, da je tudi mnogo ranih sort, ki ne le da obilno rodijo, marveč se tudi dolgo hraniti puste, če so le dozorele in se na pravem mestu shranjujejo. (Konec prihodnjic)

Gruške povrtnice.

III. 22. Gruška redkvica. (Rettigbirne.) Sad je drobičken, okrogel, zelenkasto-žolt, zrel, svitložolt, brez rudečice, izvrsten, dišaven, z bergamaščanskim okusom. Zori proti koncu avgusta in se ne meca. Drevo je zdravo in daje obilne obrodke.

23. Gruška poletna dekanovka. (Sommer Dechantsbirne.) Sad je srednje debelosti, debelotrebušnat, blede, svitlozelen, zrel, žoltozelen, brez rudečice, nježnega, zakislega, muškatega okusa. Je izvrsten namizni sad, ki proti koncu avgusta zori in 14 dni trpi. Drevo srednje veliko, rodovito.

24. Gruška kraljeva muškatelka. (Königliche Muskatellerbirne.) Sad je droben, topo-okrogel, žoltastozelen, zrel, svitložolt, solnčno lice nekoliko mrklo rudeče zapravo. Okus je nježen malo kisel, vrezaven. Je grška namiznica prve vrste, zori v začetku septembra in trpi tri tedne. Drevo je veliko, in se daje najlepše v visoka debela vzrediti.

26. Gruška poletna jambreta. (Sommerambrette.) Sad je srednje-debel, topokrogličast zelen in dozoren le pegama žolt, skozi in skozi je bergamaščanskega okusa, je izvrsten namizen sad, zori konec septembra in se drži tri tedne. Drevo je srednje velikosti, in tudi v slabši zemlji dobro prospeva.

27. Gruška lovčanka. (Jagdbirne.) Sad nekoliko droben, jajast, lepo svitlozelen, zrel, svitložolt. Je izvrstna pozimna grška povdarjenega, muškatega okusa, kakor sladkor sladkega. Zori meseca novembra, trpi do januarja, sme se pa še le pozno z drevesa trgati. Drevo je malo, zahteva krepko hladno zemljo.

28. Gruška dolga bela dekanovka. (Lange, weisse Dechantsbirne.) Sad je srednje debelosti, podolgovat, zelenožolt, zrel bledežolt kakor limona. Je žlahtna namizna grška, dišečega, muškatega okusa. Zori meseca oktobra in trpi štiri tedne. Drevo je malo, daje obilen obrodek tudi kot pritlikovec na divjak vcepljena.

29. Gruška maronka tudi grška kolmarka. (Mannabirne.) Sad je debel, svit-

lozelen, zrel žoltastozelen in svitložolt. Je jedna najboljših zimskih namiznic. Zori meseca decembra in se drži do marca. Drevo rodi pozno pa obilno. Zahteva dobro zemljo in zavetno, toplo lego. Ob špalire najboljše kaže.

30. Gruška rujava rudečka. (Braunrothe Sommerbirne.) Sad droben, otopljen, krogličast, svitlozelen, zrel žoltastozelen. Solnčno lice je temnorudeče zaprano. Cenjena grška namiznica, dišečega sladkorjevega okusa. Zori konec avgusta. Drevo srednje veliko, rodovito.

31. Gruška jajača. (Eierbirne.) Sad je droben, žoltastozelen, zrel svitložolt, močno pikast. Izvrsten za na mizo in v gospodarstvo, zori sred avgusta in se drži več dni. Drevo je precej veliko, rodovito in zasluži priporočbe.

Razun naštetih in opisanih sort pa bi v nobeni veči nasadbi ne smela manjkati: Die-lova maslenka, Hardenpontova zimsko maslenka holandska smokvičanka, kolomova jesenska maslenka, grška Vladarica, grška postručanka, nemška Bergamaščanka, Grumkova zimka, Kolomova žlahtna zimka, lesnobarvasta maslenka, Napoleonova maslenka, Žlahtna šarnevka, Boskova čepana, prikasta poletna trnovka; za gospodarstvo: drobna palatinka, cimotna maslenka, grška glivinka itd. itd.

Sejmi. 11. aprila v Dobju, 13. aprila v Vojniku, sv. Lenartu v Slov. gor. pri Mariji Snežnici, Središču, Rogatecu, Cirkovcah, 14. apr. v Zdolah, 15. apr. na Vranskem, na Malih Rodnah pri Mariji Snežnici in v Spielfeldu.

Dopisi.

Sv. Marjeta na Pesnici, dne 30. suša. (Nesrečen tat.) Že mnogokrat in na več let v zapor kaznovani porednež Donko iz Jakobovega dola, fare sv. Marjete, hotel si je nekaj mesenine za prihodnje Velikonočne praznike priskrbeti. Odpravi se tedaj v to svrhu v noči od 26—27. t. m. z nepoznanimi tovariši na pot po slanino. Pri vdovici Mariji Valentan v Dragučovi pritrdi zunanja vežna vrata z močnim kolom, po lestvici pa se poda ponočna drhal na streho, kjer je toliko raznese, da so zamogli tatinski lopovi na nadhišje. Tukaj pograbi in si naložijo od več svinj mesa, zabele in predbrih klobas in ko še nekaj obleke in skrinj pregledajo in premečejo, jo odrinejo po nenavadni poti domov. Pa ni sreče brez nesreče in tako je tudi tukaj bilo. Vesela ponočna drhal s težko pa mastno butaro na hrbtu pride komaj kakih 5 minut hoda, kar poglavarju moči opešajo. Kaj da se je zdaj godilo, ali zakaj je Donko obnemogel, to je skrivnost, mi samo to znamo, da so ga drugo jutro mrtvega na torišču našli. Imel je v obrnjeni suknji po žepih

polno klobas, a vse drugo je v bližini v vrečah in tunji ležalo. Nesramni pomagači so se vidne božje pravice tako prestrašili, da so vse pokradeno popustili, ter jo brez vsakega sledu popihali, a njih tovariša žalostnej osodi prepustili. Ko so ga drugo jutro potem našli, ponujal mu je eden klobaso pod nos držeč, češ: „Žeri vr., žeri!“ Kakoršno življenje, takošna smrt!

Iz Dobrne. (Pogreb.) Dne 26. marcija je pri Novicerkvi množina ljudstva do hladnega groba spremljala truplo nekdanjega župana tukajšnjega. Bil je to gosp. Janez Resnik vitez Resingen. Po svojem v letu 1834 umrlem očetu, ki je zavoljo svojih zaslug bil odlikovan z vitežkim naslovom in stanom, podedoval je grada Tabor in Frankolovo, oboje blizu Vojnika. Prodavši ju, kupil je Sotesko, pozneje sosednjo Dobrnico, naposled Novigrad. Kakor lastnik zadnjih dvoje posestev je bil občinski predstojnik na Dobrni. Tudi od tod se je poslovil leta 1864 ter se podal v Celje, kjer je kot zasebnik čakal na smrt. Ta neprepeljivka ga je našla letos in mu prestrigla precej dolgo nit življenja. Zelel je pa, naj bi mu telesni ostanki počivali poleg očeta pri Novicerkvi, zatoraj so ga prepeljali semkaj. Brez dvombe se še marsikteri sedanji gospodar spominja, kako ga je še mladeniča pokojni gospod učil obdelovati polje, plemeniti vinograde, skratka, kako je vsakemu po možnosti pomagal z besedo in z dejanjem. Reveže je vselej rad podpiral in še v zadnji volji svoji znatne zneske tistim določil, med ostalim 2000 fl. za siromake pri Novicerkvi 500 fl. pa za ubožni zavod na Dobrni. Ko se je pred četrtsotletjem začelo takozvano „ustavno življenje“, je g. Resnik bil izvoljen za deželnega poslanca, ali razmere so nanesele, da je to častno službo le malo časa opravljal. Sedanji pokojnik bil je prijazen z vsakim človekom, rad je zahajal imenito v družbo duhovnikov, bil je čislán od vseh strani, a ljubi Bog mu je njegova dobra dela poplačal gotovo s srečno večnostjo.

Iz Možganjec. (Ogenj.) 13. marcija t. l. pogorelo je v Možgancih na ptujskem polji šestim gospodarjem nad 20 poslopij. Pri tej priložnosti bodi omenjeno, da zavarovalno društvo „Slavija“ svojim zavarovancem ni samo zavarovalnine potrdila, temuč jim s tem jako pomogla in koristila, da jim je odmah $\frac{3}{4}$ zavarovalnine izplačala. Bodi zategadelj vsem, kateri hočejo svoja poslopja zavarovati, banka „Slavija“ najtopleje priporočena!

Iz Brezic. (Neprevižno.) Pri nas je še zmiraj nemarna navada, da krompir že pred Jožefovim sadijo. Letos ste dve ženski iz Kapeljske župnije v tem času krompir sadili kraj graščinskega lesa. Ker je ojster veter bril, si delalki naberete listja in suhljadi ter si zanetite ogenj. Ko opravite svoj posel, pre-

pustite ognjišče vetru, da si na njem požge svoje peruti. Toda silni vihar tako močno zapihne, da je žrjavico zanesel v bližnji gaj. V kratkih urah pogori 100 oralov najlepšega lesa. Naša fara je svoje mlade in stare moči napela, da je zabranila še več škodo. Škoda se še ne more na tenko oceniti, da je pa velika, je že res.

Iz Kaple. (Dvojna mera.) Letos so oč. očetje lacaristi v Remšniku že tretjokrat in v Kapli drugokrat vodili duhovne vaje vernega ljudstva. Okrajna gosposka pa je v Remšniku vaje prepovedala. Žandar je prinesel g. župniku pismo, da se zavoljo osepnice pobožnost prepove še le 21. sušca, ko so očetje lacaristi že na Remšniku bili. G. župnik je gosposki pismeno poročal, da v celi fari nikdo ni za kozami bolen, in potem se je pobožnost dovolila. — 23. sušca pa se sejem v Marenbergu ni prepovedal.

Iz Ljutomera. (Med razbojnike je padel.) Poštena krščanska hiša Vargazonova v Pristavi poleg Ljutomera je letos doživela res žalostne velikonočne praznike. Velikega tjedna se je najstariši sin te hiše v Lendavo na Madjarsko po vino vozil. Na potu domu ga sreča voz poln kopačev, ki so se peljali v kop. Kopači napadejo fanta in ga tolčejo tako dolgo po glavi, dokler zavesti ne zgubi. Slednjič še najhujši razbojnik med njimi pohodi po njem. K sreči je pripeljal za njim vino nek znanec, ki je ranjenega naložil na svoj voz, a razbojnike je ovažil sodnji, ki zdaj ima že pet tičev pod ključem. Dva dni še je revež živel, a že na veliki petek so mu zvonili — ali prav za prav mu niso zvonili. Pogreb na veliko noč dopoludne je bil res velikanski; cela okolica in vsi stanovi so se ga udeležili. S tem so res najbolj pokazali svoj gnjus nad tolikim hudočinstvom. Rajni še le 25 let star, bil je ponos ljutomerskega okraja, je bil lepega kršč. obnašanja, olikan in učen kmetovalec in zvest sin slovenskega naroda. — Kdo vè zdravilo zoper taka in enaka zločinstva? — Strah božji je edino zdravilo, ki bi na vsak način pomagalo. Nekaj pa bi tudi hasnila — klop in pa palica; na den tedaj ž njima! —

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarica se je 2. aprila podala na šest tjednov v Heidelberg, kjer je visoko gospo že pričakovala cesaričina Valerija. O velikinoči so vseučeliščniki v Brnu počitnice porabil v ta namen, da so v nekem zboru močno napeljavali vso vodo na Bismarkov mlin. Da bi vsled tega v Avstriji ne nastala suša, se je vladni nastopnik moral oglasiti in zajezo zadelat, in zborovanje pretrgati. — Pri neki veselici v Dalmaciji je baron Jovanovič pil na srečo avstrijskih in črnogorskih pušk. Nadvoj-

voda Ivan Salvator je odzdravljaj vojvodi Vukotiču, kot dobremu prijatelju avstrijskemu; a a Vukotič je kupico izpraznil na zdravje avstrijskega cesarja. — Madjarski naučni minister tirja, da se morajo vsi profesorji, kateri hočejo na viši gimnaziji v Reki kruh jesti, jako strogi preskušnji iz laščine podvreči. Zakaj pa se ravno taka preskušnja ne zahteva iz hrvaščine? To sam Bog ve in pa — Madjari! — Ljudje pravijo, da bi za Avstrijo dobro bilo, še bi Lloyd v Trstu nekaj bolj na prste gledali. Mladi uradniki Lloydovi neki delajo take škatljice, ki se sprožijo. To bi bilo bolj nevarno kakor pa če se grablje sprožijo! Slovanski državni poslanci so prinesli Kranjski za pisanko Kamniško železnico, slovenski državni Štajerski pa so namenili prinesiti v Mariboru slovensko pripravnico. — Nemški liberalci na Českem se že za prihodnje volitve pripravljajo. Toda, kdor se zlo zaletava, ta navadno visoko ne skoči.

Vnanje države. Ker so Kitajci francozkega Negniera natepli, so Francozi svojega prvega ministra Ferry-ja nagnali. Francozi pač pravijo, da je škoda strelnega prahu, katerega na Kitajskem porabijo, ker bi ga kedaj krvavo trebali zoper Nemčijo. Francozi so pozabili, da je Kitajcev, kakor listja-trave. Ferry je francosko republiko nekoliko utrdil; ker se je pa sedaj moral pobrati, je to menda širok korak bliže revolucije na Francoskem. — Na Španiskem se kralj niti v cerkev iti ne upa. Osem sumljivih oseb je zaprtih, ki so ga menili med službo božjo napasti. — Letos je osem sto let, kar je umrl sv. papež Gregorij VII. Rimski časniki javijo, da se ondi duhovniki družijo, da bi dostojno obhajali 8. stoletnico velikega papeža; Nemci bi mu smeli postaviti zlati steber, šestdeset komolcev visoki in šestdeset komolcev široki, kakor nekaj Nabuhodonozor, da nekoliko popravijo obrekovanja, s katerimi so oblatili jihovi zgodovinarji njegovo svetlo ime. — Solnograškemu nadškofu dr. Eder-ju so sv. oče pisali list, v katerim hvalijo večnega Boga, ki je katoliške može v Avstriji ohrabil, da mislijo ustanoviti katoliško vseučilišče. — Anglež in Rus se pisano gledata; Bismark pa pravi, da se še zdaj ne smeta prijati.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj o nadlogah kmetskega stanu.

(Govoril slovenski poslanec g. dr. J. Vošnjak v državnem zboru 17. marcija 1885.)

Ker je po novem katastru zemljišni davek neznansko velik, h kateremu se še 110% doklade pridruži, kmet teh davkov že v resnici ne more več plačevati. Prepričal sem se namreč pri

neki davkariji, kolikor se ravno zasobnik prepričati zamore — ter sem našel, da je skoraj tretjina predpisanega davka edino le v poslednjem letu zaostala. Tisti okraj, ki je poprej menda 100.000 fl. direktnega davka plačeval, plačati mora sedaj 150.000 fl.; 100.000 fl. so ljudje še spravili skupaj, 50.000 fl. so pa dolžni ostali, ter imajo po vrh tega na iztirjalnini in obrestih od zaostalih davkov več nego 2000 fl. plačati. Ako bode to trajalo še nekaj časa, bode državni erar vse te kmete, ki davka ne morejo več odrajtovati in to ne po lastni krivdi, temveč zaradi njegove velikosti, — na kant dejati moral in si bo hipoteke prilastil, vsaj drugače mu ne bo kazalo, kar pa ni prav nič na njegovo korist.

Prav nič se toraj ne čudim, če izvrsten ekonom Robert Jagetzov na Nemškem zemljišni davek naravnost ropanje zemljišča imenuje. Davek bi se moral pobirati edino le od zemljiščne rente. Tukaj se pa zemljišni davek tudi tedaj še tirja, kjer o kaki renti še sledi ni; in tudi tedaj, keder ljudje nimajo že nobenega dohodka. Od kod le naj bi vzeli denar za davke? Jim pač drugega ne kaže, kakor dolg na dolg delati, dokler je to sploh še mogoče.

Pomagati bi se dalo tu vsaj v tem oziru, da bi se naklade na zemljišne davke ne poviševale sistematično, temveč naj bi se rajši naložile na žganje, kakor se je že zgodilo na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem, le škoda, da še v premajhni meri, kajti šnops bi še mnogo večji davek prinašal. Ako na Angleškem 200 frank., reci dvesto frankov od hektolitra plačujejo, bi se mu pri nas pač vsaj nekoliko goldinarjev naložilo. Sedaj znaša davek od žganja na Štajerskem po 2¹/₂ fl., na Kranjskem po 3 fl. Nadjati se je, da, če bi se še večji davek na žganje naložil, bi se vlada sama ne pomišljevala dolgo, temveč bi 20—30% priklade na porabo žganja dovolila, ker bi se na ta način deželne in občinske priklade lahko znižale. Obžalovanje vredno je, da so se posamične dežele tega vira dohodkov še tako malo poslužile.

Mi, kar nas je na jugu, smo s tem pričeli in smo na Kranjskem vspeh dosegli, da so se pri 3% nakladi na žganje deželne naklade za 2% znižati zamogle. Ako bi se dovolil 10 do 12% davek na žganje, bi se vsled tega zemljišni davek s prikladami vred še zdatno znižati dal.

Le pomislimo, da se žganje toči po 24 kr. liter, in tudi vina ni mogoče ceneje točiti, ako vinogradnik še živeti hoče. Spodobilo bi se toraj po vsi pravici, da bi se na žganje večji davek naložil in če bi bil tudi po 40 kr. liter, je še vedno prepoceni.

Saj je znano, da se je žganje že preveč med narod zajedlo, ter ga nam gmotno in pravno vničuje (Prav dobro!) V tem smislu bi že sedaj

slavno vlado prosil, da ob svojem času ne bo delala sitnosti, ako bi se, recimo posamične dežele s takimi predlogi o povišanji davka na žganje oglasile, temveč jih kar od kraja potrdi. Na ta način ubile bi se dve muhi h krati, kajti po eni strani znižal bi se direktni davek, na drugi bi se pa razširjevanje šnopsarske kuge kolikor toliko zdatneje oviralo.

(Konec prihodnjič.)

Zagrebska stolna cerkev.

Kakor se iz Zagreba poroča, se je zdaj v stolni cerkvi Zagrebski število delavcev zopet pomnožilo, da se nadaljujejo dela, ktera so se morala o zimi več del pretrgati. V sanktuariju, kakor tudi v bližnjih dveh kapelah, dovršena so slikarska dela. Krasno slikana stekla starih oken postavljena so bila v okna svetišča že tečajem pretečene zime. V sredi svetišča se vidi že povzdignena mensa velikega altarja. Sedeži za korarje, prebendarje in mlajšo duhovščino, kakor čujemo, naročeni so pri jednem domačih mizarjev. V Saktuariju dela se sedaj na mozajickem tlaku. V stranskih ladjah imajo okna že tudi rebra za bodoča barvana stekla, ki čakajo darežljivosti hrvaškega plemstva, kakor tudi onih, ktere je Bog z imetkom obilnejše nadaril. Tukaj je prilika za dobro delo in večni spominek. Pod orgljami zrušen je še obok ter se zdaj zvršujejo loki za obokanje. Zunaj cerkve postavljeni so zdaj odri tudi na južni strani za obnovljenje tega oboka. Popravljanje cerkve, ki je po nesrečnem potresu veliko trpela, bo trajalo več let, ali cerkev bo po novem načrtu res krasna.

Smešnica 15. Matjaš se čudi svojemu sosedu Martinu, kako da se s svojo ženo tako lepo razume, da nikdar nobenega prepira ni med njima. Martin mu odgovori: „Veš, ljubi sosed, moja žena je perica, in je po dnevu ni doma, a jaz sem ponočni čuvaj, in mene po noči ni doma, in tako se zmiraj dobro razumeva.“

Vabilo k občnemu zboru družbe duhovnikov Lavantinske škofije.

K občnemu zboru, ki se bode 14. t. m. to je, bodoči vtorek vršil v kn. šk. pisarni in začel točno ob 11. uri predpoldnem, in pri katerem se bo volil novi društveni odbor in se posvetovalo o premenbi nekterih društvenih pravil, vse čč. gg. družbenike vljudno vabi
predstojništvo.

Razne stvari.

(Volitve) Na Štajerskem so se liberalci že začeli za volitve pripravljati, in sicer s tem,

da so razposlali povabila, naj se osnuje veliki centralni odbor za volitve. Nam Slovencem liberalska luč ni nikoli dobro svetila, ne bo nam je torej še tokrat treba.

(Veliki vol.) Ljubljanski „Slovenec“ nam brž ni prav verjel, da je v Bolsanu vol, ki tehta 32 centov. Mi še pa več vemo. Tistega vola je kupila bolsansko društvo mesarjev in ga je odločila za darilo strelcem na tarčo, ki se bode letos iz cele Avstrije v Inomostu zbrali in streljali. Strelec, kateremu bode vol kot darilo pripal, plača društvo 1000 fl., če ga hoče prodati.

(V bolnišnico) je prišel močen fant iz Pakerja, ki je za veliko noč streljal ter si dva prsta odstrelil, da je bilo bolj — lušno! Lani so ob velikonočnih praznikih v bolnišnici peterim fantom nastreljene prste na cevkah porazali. Fantje, da bi vas vendar že pamet srečala!

(Iz Ruš) se nam piše, da tam nekje delajo osi, okoli kterih se strašno — nemškutarstvo vrti.

(Narodni posestniki) Slov. Bistr. okraja se č. g. dr. Lavos. Gregorcu, bivšemu glavnemu uradniku našega lista, toplo zahvaljujejo, da jih je tako ustrajno budil in hrabil. Sitnosti dolgih 10 let bi gospod naj pozabil!

(V spomin tisočletnice Metodove) služila se bode na belo nedeljo v slov. cerkvi v Ptuj ob 11. dopoldne slovesna meša, pri kateri bodejo čitalnični pevci Foersterjevo mešo op. 15 in kot vlogo dr. F. Liszt-ovo himno „U slavu sv. Cirila in Metoda“ peli. — Na večer istega dne priredi Ptujška čitalnica gledališčno predstavo. Igralo se bode: 1. Kje je meja? Spisal J. Ogrinec in 2. Tičnik. Spevoigra od dr. B. Ipavca. Mej obema igrama pel se bode veliki mešani zbor: „Križaci na mori“.

(„Kres.“) Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dav. Trstenjaka uredjuje dr. Jakob Sket, c. kr. gimn. prof. v Celovci. Obseg 4. številke: Arabela.“ Roman, Spisala Pavlina Pajkova. (Dalje.) — „Pesni mladeniške ljubezni“. A. Pin. — „Na višavi.“ Povest. Spisal Anton Koder. — „Pevec.“ Mirko. — „Ponočna ježa.“ Balada. Mirko. — „Národne pripovedke.“ Priobčuje Mat. Valjavec. — „Rjavost žita.“ Spisal M. Cilenšek. — „O národnih pesnih koroških Slovencev.“ Spisal J. Scheinigg. (Dalje.) — „Dahovina.“ Spisal M. Sila. — „Solva.“ Davorin Trstenjak. — „Drobnosti.“

Izhaja v mesečnih zvezkih na 3—5 polah začetkom vsakega meseca; veljá 4 fl. na leto, 2 fl. na pol leta in se tudi lahko po snopičih à 40 kr. v knjigarnah kupuje.

Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobi in sicer po 3 fl., prvi letnik nam je pa pošel.

(Žavski pevci in diletantje) priredijo dne 12. aprila t. l. v gostilni „pri zlati kroni“ v Žavci veselico v korist uboge šolske mladine. Igrali bodo veselo igro: „Blaznica v prvem nadstropji“. Svirala bode Šmarijska godba.

(Tudi narodnjaki šaleške lepe doline) hvaležno pripoznavajo, da je č. g. dr. Lavos. Gregorec jih vzbudil k narodni zavesti, ter mu gorko želijo, da ga Bog naj živi in ohrani še mnogo let.

(Ravnatelj) prve državne gimnazije v Gradcu je postal dr. Ferd. Maurer, dozday ravnatelj na drugi državni gimnaziji, kamor je prišel za ravnatelja Henrik Noë, dozday ravnatelj na državni realki.

(† Dr. Luka Ramor) odvetnik v Gradcu brat g. župnika Ramor-ja pri Šmihelju nad Mozirjem, je umrl v Gradcu.

(„Hranilno in posojilno društvo“) v Ptuiji imelo je mesca marca 11.108.92 fl. dohodkov in 7923.18 fl. izdatkov, tedaj frometa 19.132.10 fl. Iz dohodkov je razvidno, da je prvi račun tega društva napravil na občinstvo prhv dober utis. Treba je, da se to društvo popira.

(Spremembe v lavant. škofiji.) Č. g. kaplan Jožef Kostanjevec je premeščen od Kapele pri Radgoni k sv. Mariji na Velki in č. gosp. Janez Tomanič iz Velke k sv. Martinu na Paki.

Loterijne številke:

V Gradcu 4. aprila 1885: 26, 67, 16, 17, 65
Na Dunaji „ „ 75, 63, 9, 48, 43

Prihodnje srečkanje 18. aprila 1885.

Razglas.

Občno se naznanja, da se bo v nedeljo dne 19. aprila 1885 popoldne ob 1. uri v sobani podpisanega, zarad razširjanja tukajšnega mi-rodvora potrebno delo po zmanjševalni dražbi oddalo in sicer:

- 1) Zemeljsko delo . . . fl. 100.20
- 2) Zavažanje „ 425.75
- 3) Obzidje „ 1280.34

Skupaj fl. 1806.29

Ta dela se lahko posamezno, pa tudi skupaj prevzamejo.

Dražbeni pogoji leže pri podpisanem na ogled.

Vsak dražbenik ima 10% od izklicne cene kot varščino vložiti.

Cerkveni konkurenčni odbor

Rečica dne 2. aprila 1885.

Načelnik:

1—2

Ivan Tostoveršnik.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, skazanega nam ob smrti ponesrečenega nepozabljivega komaj 25 let starega sina oziroma brata

Janeza Vargazona,

in za mnogobrojno udeležitev mrtvaškega spreveda, podarjene vence, posebno pa pevcem ljutomerske čitalnice, kakor tudi godcem izrekamo najprisrčnejšo zahvalo.

V Pristavi pri Ljutomeru dne 5. aprila 1885.

Žalujoča rodbina.

1—2

Oznaniło.

Veliki živinski in letni sejem bo dne 22. malega travna (aprila) pri sv. Jurji v slovenskih goricah okraja sv. Lenarta, h kateremu se kupei in prodajalci živine s tem vabijo, da se ne bo za prignano živino nobena plača terjala.

Občinski urad sv. Jurij, dne 7. aprila 1885.

Občinski predstojnik:

Mesarec.

Dobro seme

travno, deteljno, runkelj ali pesino, potem sadeže za hmelj ponuja podpisani.

Deteljno seme je čisto brez predenice, kar s pričevalom zagotavlja

Ernest Širca,

2—2

trgovec v Žavci.

Hram v najem

da mesar in gostilničar Josip Ahman pri sv. Barbari, poleg Vurmberga; ako bi pa najemnik tudi kaj posestva hotel imeti, se mu tudi lahko ustreže; ker je to poslopje na jako primernem, za mesarijo in krčmo prav ugodnem prostoru. Pogoji za plačilo so celo lahki. Več o tem se izvé pri lastniku posestva pri sv. Barbari.

2—3

Poljski gips

100 kilo za 2 gld. se dobi pri

M. Berdajs-u

v Mariboru.

2—2

Velik živinski sejem

bode dne 13. aprila, to je v pondeljek po beli nedelji, v Cirkovcah na dravskem polji, h kateremu se kupci in prodajalci živine obilno vabijo.

Martin Medved

2—2

obč. predstojnik.

V Jan. Leon-ovi tiskarni

je izšla:

„Ljudska knjižnica“.

VII. snopič, ki obsega 4 tiskane pole; prinesel je: Zgodovinsko povest „Salvijan“ in pripovedko „Za očin dom“.

„Ljudska knjižnica“ velja za četrto leta 48 kr., za pol leta 90 kr., za celo leto 1 fl. 70 kr.

Pojedini snopiči veljajo 6 kr. s poštnino vred 8 kr.

VIII. snopič izide v prvi polovici tega meseca.

Cvet zoper trganje

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrple ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine Schnitzmarke. popolnem trganje, kar dokazuje obilo zahval. Zahteva naj se samo „cvet“ zoper trganje po dr. Maliči“ z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih; v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 fl. 5 kr. — Razpošilja se le jeden zavoj.

Planinski zeliščni sirop kranjski
à 56 kr.,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Razpošilja se vsak dan po poštnem povzetju v lekarni „pri samorogu“

Julij pl. Trnkoczy-ja

na Mestnem trgu v Ljubljani.

Služba organista in mežnarja

s prostovoljno pšenično, vinsko, zmesno bernjo, ter od fare najetim stanovanjem je pri sv. Rupertu nad Laškim do 1. majnika 1885 razpisana. — Prošnjiki zmožni orgljati po notah, in znajoči še poleg kako pošteno rokodelstvo, se naj oglašijo osebno pri cerkvenem predstojništvu.

V Šent-Rupertu nad Laškim 30. marca 1885.

2—2

Cerkveno predstojništvo.

Izvrsten med

(garantiran pitanec),

v plehastih škatljah po 5 kil (kilo po 60 kr.), škatlja 30 kr.,

se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti gotovi plači pri

Oroslavu Dolencu,
svečarji v Ljubljani.

Harmonična zvonila

jarmi vred proti poročstvu, da so dobro vglasbena in iz najfinišne robe.

Zvončke za na steno, zvončke za službo v cerkvi, za 3, 4, 5 glasov po 6, 8, 10 fl. eden. Dalje:

Cerkvene svetilnike

lustre, svetilnice, svetilnike za na steno, kanontablice, masivne iz zmesi zlata podobne po izvrstno okusnih modelih lite, ki se krasno svetijo, kakor bi zlate bile, in so trpežne za več, kakor 100 let, solidno delane n jih po nizkej ceni priporočuje

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in
gasilnega orodja

v Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in
franko.